

Krytosemenné rostliny

Šimon Pošefko, Richard Zuščák

II.A

Charakteristika

Rad: **Bôbotvaré (Fabales)**

- dreviny aj byliny, na koreňoch **nitrifikačné baktérie** – sú schopné viazať vzdušný dusík, po odumretí nimi hnojíme pôdu – **zelené hnojenie**.
- Kvet je zložený z **kalicha a koruny**, ktoré tvorí **člnok, strieška a krídla**.
- **Plodom** je **struk**, v ktorom semená obsahujú veľa bielkovín.
- **Strukoviny** sú bohatým zdrojom **bielkovín**, ale aj **cukrov (škrob)**, **minerálnych látok** (draslík, horčík, fosfor, vápnik, železo a i.) a **vitamínov**.
- Využitie majú aj ako krmoviny a priemyselné plodiny.

Raď: **Bôbotvaré (Fabales)**

Čel'ad': **Bôbovité (Fabaceae)**

1

Fazuľa obyčajná (Phaseolus vulgaris)

Významná krmovina pre zver
i ľudí, zdroj bielkovín a škrobu.

Hrach siaty (Pisum sativum)

Rastie hlavne na jar a v lete, dôležitý
zdroj bielkovín, škrobu a dusíka.

Šošovica kuchynská (Lens culinaris)

Jedna z mnohých druhov šošovice,
skvelá do polievok a prívarkov.

Raď: **Bôbotvaré (Fabales)**

Čel'ad': **Bôbovité (Fabaceae)**

2

Sója fazuľová (Glycine max)

Pôvodom z Ázie, používa sa hlavne ako výživné krmivo pre dobytok. Môžeme ju tiež nájsť ako náhradu mäsa u vegetariánov.

Podzemnica olejná (Arachis hypogaea)

Pestuje sa len umelo, vo voľnej prírode ju nenájdeme. Jej plody – arašidy, sú žiadané ako pochutina.

Ďatelina lúčna (Trifolium pratense)

Lúčna rastlina, má dezinfikačné schopnosti. 2-4 centimetrový kvet je ružový alebo biely, tvorený kalichom a korunou.

Rad: **Bôbotvaré (Fabales)**

Čel'ad': **Bôbovité (Fabaceae)**

3

Ďatelina plazivá (Trifolium repens)

Krmovina pre kone, vyrastie aj na pastvinách a úhoroch, korene prenikajú až do 1 metra.

Lucerna siata (Medicago sativa)

Krmivo, pochádza z Malej Ázie. Listy sú perovito zložené, kvety sú fialové.

Vika siata (Vicia sativa)

Jednoročná alebo dvojročná bylina s dobrou schopnosťou fixovať dusík. Veľké využitie mu pri zlenom hnojení.

Raď: **Bôbotvaré (Fabales)**

Čel'ad': **Bôbovité (Fabaceae)**

4

Agát biely (Robinia pseudoacacia)

Až 25 metrov vysoká drevina s trňmi na konároch. Má veľký význam pre včelárstvo, pri výrobe agátového medu.

Charakteristika

Raď Bukotvaré (Fagales)

- kvety sú jednopohlavné, často usporiadané v jahňadách.
- Sú vetrom opelivé.
- plod: Bukvica, žalud'
- drevo: Tvrdé trváce, používa sa v stavebníctve.

Raď **Bukotvaré (Fagales)**

Čeľaď: **Bukovité (Fagaceae)**

1

Buk lesný (Fagus sylvatica)

Plodom sú bukvice, ktoré sú čiastočne jedovaté, no niektorí ľudia ich konzumujú bez problémov. Buk je významný pre stavebníctvo a údi sa na ňom.

Dub letný (Quercus robur)

Drevo je tvrdé a ťažké, pri stavbách vo vode sa využíva najviac, pretože namočením sa jeho kladné vlastnosti zlepšujú. Plodom je žalud.

Dub zimný (Quercus petraea)

Plodom je žalud, drevo sa používa do lodí a sudov.

Raď: **Bukotvaré (Fagales)**

Čeľaď: **Bukovité (Fagaceae)**

2

Dub korkový (Quercus suber)

Odlupovaním borky v intervaloch 6-12 rokov získavame kork, kvalitný však býva až po 3. úrode.

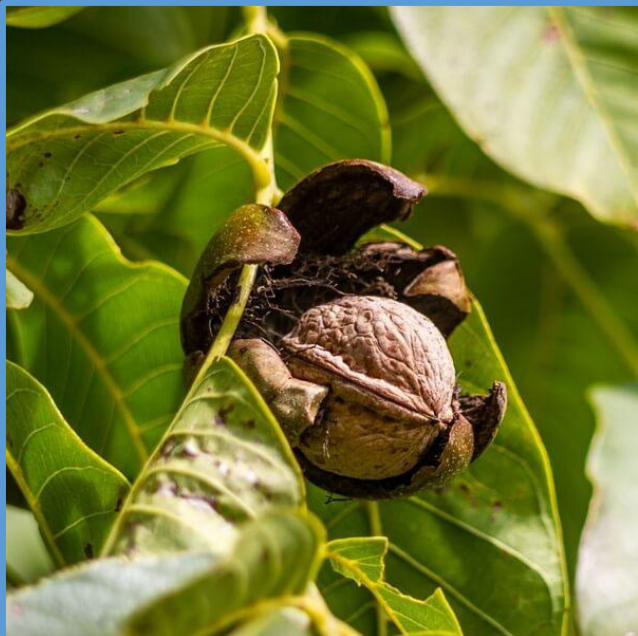
Gaštan jedlý (Castanea sativa)

Tvrdé a kvalitné drevo sa vyrovnáva buku. Z nektáru jeho kvetov vzniká gaštanový med, plody sa využívajú ako pochúťka a liek proti hnačke.

Raď Bukotvaré (Fagales)

Čeľaď: Orechovité (Juglandaceae)

1

Orech kráľovský (Juglans regia)

Pestuje sa hlavne pre krásne drevo a chutné a zdravé orechy.

Orech čierny (Juglans nigra)

Robustný opadavý strom s krásnym drevom a zdravými orechmi, podobne ako Orech kráľovský.

Raď **Bukotvaré (Fagales)**

Čel'ad' **Brezovité (Betulaceae)**

1

Breza previsnutá (Betula pendula)

Rozšírený strom v Európe a Rusku, využíva sa na stavbu kanoe. Vo Fínskej saunensia pri kúpeli používajú voňavé zväzky mladých konárikov.

Jelša lepkavá (Alnus glutinosa)

Jednodomý strom, opadajúce listy obohacujú pôdu o dusík. Kôra sa používa pri liečení ochorení kože.

Lieska obyčajná (Corylus avellana)

Vetrom opelivý strom, plodom sú lieskové oriešky. Oriešky majú veľké množstvo tukov a bielkovín, prúty liesky sa používajú v košíkarstve. Lieska patrí ku medonosným rastlinám.

Raď **Bukotvaré (Fagales)**

Čeľaď: **Brezovité (Betulaceae)**

2

Hrab obyčajný (Carpinus betulus)

Rozšírený strom v našich lesoch, požíva sa na živé ploty a kúrenie.

Charakteristika

Raď Ružotvaré (Rosales)

- **kvet:** pravidelné 5 početné kvety, tyčíniek veľa
- **plod:** malvica, mechúrik, nažka, kôstkovica doplniť obrázky

Rad Ružotvaré (Rosales)

Čel'ad': Ružovité (Rosaceae)

1

Ruža šípová (Rosa canina)

Ker rozšírený v celej Európe, plodom sú šípky, ktoré sú bohaté na vitamín C.

Nátržník husí (Potentilla anserina)

Plazivá rastlina so zlatožltými kvetmi, pomáha pri tráviacich problémoch a pomáha zastaviť aj vnútrotelové krvácanie.

Jahoda obyčajná (Fragaria vesca)

Trvácá bylina, množí sa poplazmi. Rýchlo zaberie veľké územia, hlavne lúky a rúbaniská. Plodom je jahoda, sladučka a červenučka, už toto robím 2 hodiny, hladný som.

Rad Ružotvaré (Rosales)

Čel'ad': Ružovité (Rosaceae)

2

Ostružina černicová (*Rubus fruticosus*)

Ľudovo zvaná černica, rovnako ako aj jej plod. Ten obsahuje veľa vitamínov a vlákniny.

Ostružina malinová (*Rubus idaeus*)

Ker s jemnými ostňami. Rastie hojne na rúbaniskách, čaj z jeho listov pomáha pri tehotenstve a menštruácii.

Jabloň domáca (*Malus domestica*)

Strom, pestovaný pre svoje plody – jablká.

Rad: Ružotvaré (Rosales)

Čel'ad': Ružovité (Rosaceae)

3

Hruška obyčajná (*Pyrus communis*)

Opadavý listnatý strom, drevo je tvrdé, vyrábajú sa z neho hudobné nástroje. Plodom je hruška, kvet je podobný jabloni.

Slivka domáca (*Prunus domestica*)

Opadavý listnatý strom s modrými až modrofialovými plodmi – slivkami. Plody sú výborné do kompótov a slivovice.

Slivka trnková (*Prunus spinosa*)

Plodom sú trnky, využívané pri výrobe vína a pálenky. Tiež je z nich skvelý lekvár.

Raď: Ružotvaré (Rosales)

Čeľaď: Ružovité (Rosaceae)

4

Čerešňa vtáčia (Prunus avium)

Opadavý ovocný strom s krásnymi bielymi kvetmi, ktoré sa po opelení menia na čerešne. Čerešne sú významným zdrojom minerálov a výborne sa hodia do kompótov a omáčok.

Marhuľa obyčajná (Prunus armeniaca)

Opadavá ovocná drevina, plodom je marhuľa. Kvitne skoro na jar, plody sú oranžové a dužinaté, vhodné do kompótov a marhuľovice.

Broskyňa obyčajná (Prunus persica)

Opadavý menší strom, pôvodom z číny, s chutnými plodmi podobnými slivkám. Ako ostatné kôstkovice sa používa na výrobu pálenky.

Raď: Ružotvaré (Rosales)

Čeľaď: Ružovité (Rosaceae)

5

Mandľa obyčajná (*Prunus dulcis*)

Strom z rodu slivka, plody – mandle – po odstránení oplodia možno požívať, sú mierne nahorklé.

Dula podlhovastá (*Cydonia oblonga*)

Opadavý strom z Turkestanu a Perzie, plodom je dula. Na dulové podpníky sa zaštepujú ovocné stromy, Bulhari a Chorváti z plodov vyrábajú destiláty.

Raď Ružotvaré (Rosales)

Čel'ad': Prhl'avovité (Urticaceae)

1

Prhl'ava dvojdomá (Urtica dioica)

Bylina, hojne rastie na miestach kde dochádza ku hnilobnému procesu. Listy sa dávajú do čajov, praženice a polievok. Prhl'ava celkovo stimuluje krvný obeh.

Raď Ružotvaré (Rosales)

Čel'ad': Konopovité (Cannabaceae)

1

Konopa siata (Cannabis sativa)

Jednoročná bylina, vyrába sa z nej vlákno, používané ako tesnenie vo vodoinštalácii.

Konopa indická (Cannabis indica)

Dnes nazývaná Konopa hašišová je bylina používaná na výrobu marihuany, pre svoj vysoký obsah THC.

Chmeľ obyčajný (Humulus lupulus)

Dvojdómá popínava rastlina, používa sa pri výrobe chleba a piva. Plodom je nažka.

Charakteristika

Rod: **Kapustotvaré (Brassicales)**

- kvet : štvorpočetný
- plod: šešul'a, šešul'ka

Rad **Kapustotvaré** (Brassicales)

Čel'ad': **Kapustovité** (Brassicaceae)

1

Kapusta obyčajná (*Brassica oleracea*)

Druh, s mnohými odrodami: kapusta hlávková, kel, kaleráb, karfiol. Je to hlúbová rastlina, ktorej plody sa používajú na varenie polievok, liečivých odvarov, indikátorov kyslého prostredia, či ako krmivo pre ošípané.

Repka olejka (*Brassica napus*)

Nový názov Kapusta repková pravá. Jej semená sú olejnaté, používajú sa na výrobu repkového oleja. Sadia sa aj na polia, aby si pôda oddýchla po zožatí úrody.

Red'kev siata (*Raphanus sativus*)

Rastlina pestovaná po celej Európe, plodom je koreň – red'kev.

Rad **Kapustotvaré** (Brassicales)

Čel'ad': **Kapustovité** (Brassicaceae)

2

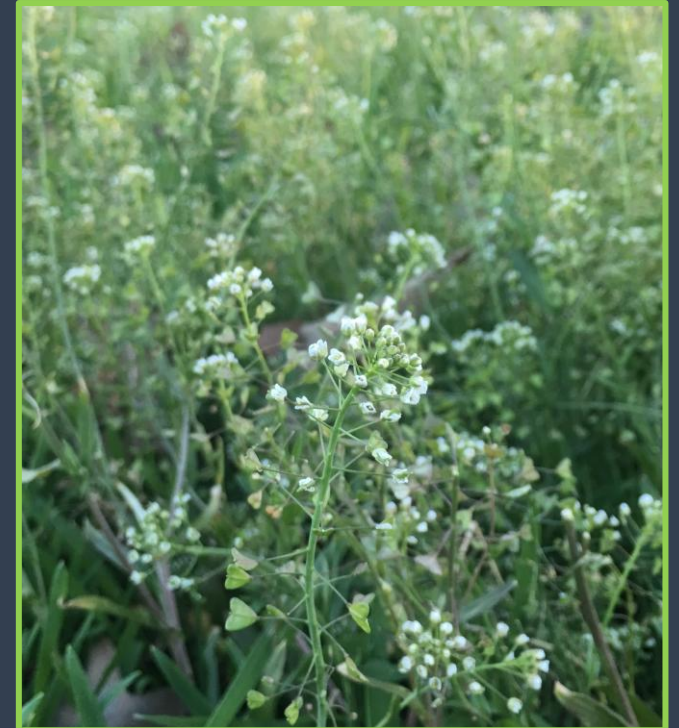
Chren dedinský (*Armoracia rusticana*)

Rastlina pestovaná po celom svete pre svoj veľký valcovitý koreň s mierne štiplavou chuťou. Pridáva sa do cvikly na Veľkú noc.

Horčica biela (*Sinapis alba*)

Z jej semien máme pochutinu – Horčicu. Semená obsahujú mnoho oleja a sadí sa na polia bo zožatí úrody, aby si pôda oddýchla.

Kapsička pastierska (*Capsella bursa-pastoris*)

1-2ročná rastlina, všeobecne považovaná za burinu. Obsahuje množstvo vitamínov a liečivých látok. Pomáha zastavovať aj vnútorné krvácanie.

Rad **Kapustotvaré (Brassicales)**

Čel'ad: **Kapustovité (Brassicaceae)**

3

Arábovka Thalo (*Arabidopsis thaliana*)

Porastá rôzne okraje ciest a železníc – je to nenáročná rastlina, používaná pri genetickom inžinierstve.